

FAVh048

Kostým, maska a výprava v kinematografii

Mgr. Šárka Gmitterková, Ph.D.

24. 4. 2023

JS 2023

MUNI ARTS

Síla psa

Velká Británie / Kanada /
Austrálie / Nový Zéland, 2021

Kostýmy: Kirsty Cameron

Masky a vlasový styling: Deirdre
Cowley

Výprava: Grant Major

2 zápatí prezentace

BENEDICT CUMBERBATCH KIRSTEN DUNST
JESSE PLEMONS KODI SMIT-MCPHEE

THE POWER OF THE DOG

A FILM BY ACADEMY AWARD® WINNER
JANE CAMPION

NETFLIX PRESENTS IN ASSOCIATION WITH THE NEW ZEALAND FILM COMMISSION CROSS CITY FILMS & BOC FILM A SEE-SAW FILMS & BAD GIRL CREEK PRODUCTION A MAX FILMS PRODUCTION IN ASSOCIATION WITH BRIGHTSTAR A FILM BY JANE CAMPION
"THE POWER OF THE DOG" BENEDICT CUMBERBATCH KIRSTEN DUNST JESSE PLEMONS KODI SMIT-MCPHEE THOMASIN MCKENZIE GENEVIE LEMON WITH KEITH CARRAHINE AND FRANCES CONROY
CASTING NIKKI BARRETT TINA CLEARLY ANDREW GOLD COSTUME DESIGNER JONNY GREENWOOD EXECUTIVE PRODUCERS KIRSTY CAMERON PRODUCED GRANT MAJOR EDITOR PETER SCHEERBAS DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY LIBBY SHARPE EXECUTIVE PRODUCERS SIMON GILLES RICHIE BARRETT JOHN WOODWARD PRODUCED EMILIE SHERMAN IAN CANNING ROGER FRAPPET JANE CAMPION TANYA SEGHATCHIAN WRITTEN BY THOMAS SAUSAGE DIRECTED BY JANE CAMPION

IN SELECT THEATERS NOVEMBER AND ON

NETFLIX | DECEMBER 1

MAX NETFLIX

Síla psa: Otázky

- Návrat Jane Campionové k režii s sebou přinesl také obnovenou spolupráci s Grantem Majorem, s nímž naposledy spolupracovala na filmu *Anděl u mého stolu* (1990). Výprava filmové adaptace románu Thomase Savage se původně měla natáčet v Montaně (USA), z důvodu nevyhovujících lokací se produkce nakonec přesunula na Nový Zéland.
- 1. Nejprve se pokuste rekonstruovat vládnoucí dynamiku mezi čtveřicí hlavních protagonistů. Jaké jsou jejich motivace, co skrývají, co je trápí?
- 2. Který prostor ve filmu nejlépe vystihuje jejich vzájemné vztahy, a jakým způsobem?
- 3. Podporuje styl filmu “výmluvnost“ prostoru? Pomocí jakých prostředků a v jakých scénách tak činí?

MUNI ARTS

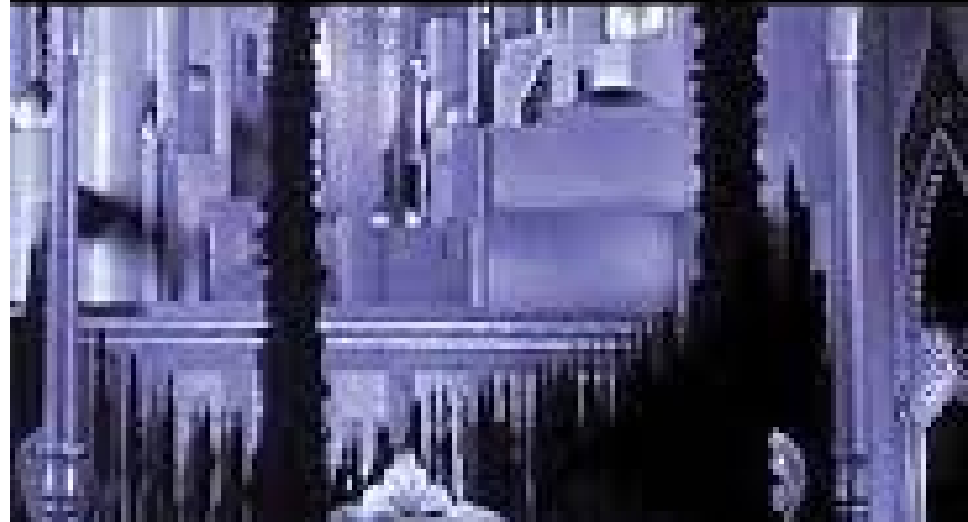
Čtení L10

PRINCE, Stephen (2015): Hollywood's Digital Backlot, 2000–Present. In: Lucy Fischer (ed.). Art direction an Production Design. New Brunswick: Rutgers, s. 139–156.

ART DIRECTION & PRODUCTION DESIGN

Edited by Lucy Fischer

Výprava

- Z dosud probíraných profesí je nejméně viditelná napříč dějinami kinematografie
- Nejasné pojmenování:
  - v Hollywoodském kontextu zprvu jako “technický režisér” nebo „návrhář interiérů“ k “art director”, čili umělecký režisér až k „production designer“, tj. šéf výpravy”
  - v Německu profese známá jako „architekt, v SSSR jako „umělecký malíř“, ve Francii jako „vedoucí architekt“
- Cílem je vytvořit místo (nebo alespoň představu o něm), ve kterém se odehrává příběh a které obývají fikční postavy. Toto místo může mít být vytvořené ve studiu nebo se příběh může odehrávat na existující autentické lokaci; ve většině případů jde o kombinaci obojího

Profese jako syntéza dovedností

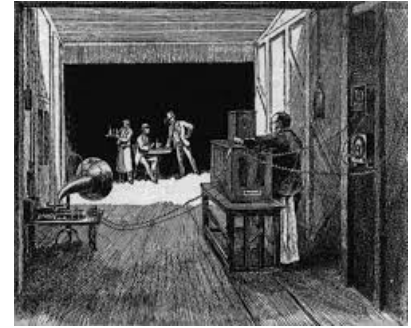
□ „[...] vedoucí výpravy je školený architekt, kreslič, zásobárna historických informací, specialista na audio a vizuální vlastnosti různých materiálů a nátěrů; inženýr a účetní v jednom.“

Los Angeles Times („Art Directors Show Films How to Save Money“)

- Původně architekti, malíři, sochaři, scénografové, bytoví návrháři
- Do procesu přípravy vstupují už v první přípravné fázi (script a shooting script)
- Vytvoření rozpočtu (=vědmí ceny surovin, materiálů, pohonných hmot a práce)
- Historické, sociální, topografické řešerše
- Koncepce
- Hledání lokací
- Vytvoření scén a interiérů, včetně jejich kompletního zařízení
- Storyboardy, skicy, modely

Prvopočátky výpravy

- První americké studio tzv. Černá Marie (Black Mary)
- Standardní černé/bílé pozadí, postupně se dekorace barví na hnědou, později šedou a v průběhu 20.let experimenty s barevným nátěrem
- V průběhu nultých let 20. století se staví studia s prosklenými stěnami
- S přechodem na filmy o vícero kotoučích roste potřeba trojrozměrných dekorací
- Filmy D.W.Griffithe a vedoucího výpravy Waltera L. Halla (*Zrození národa* 1915, *Intolerance* 1916)

Němé období – výpravná romantická dobrodružství a nástup zvuku

- William Cameron Menzies jako autor výpravy pro film *Zloděj z Bagdádu* (1924)
- ustavil základní postupy této profese: rozkreslení příběhu do jednotlivých scén, storyboardy, rozmístění techniky a herců.
- Secesní = orientální dekor
- Po nástupu zvuku drtivě převládají studiové filmy
- Exteriéry, stejně jako recyklace dekorací, jsou výsady B produkce, jako způsob šetření nákladů X v produkci majors studií tvoří výprava nejvýznamnější položku hned po honoráři pro scenáristu, režiséra a hlavní hvězdy

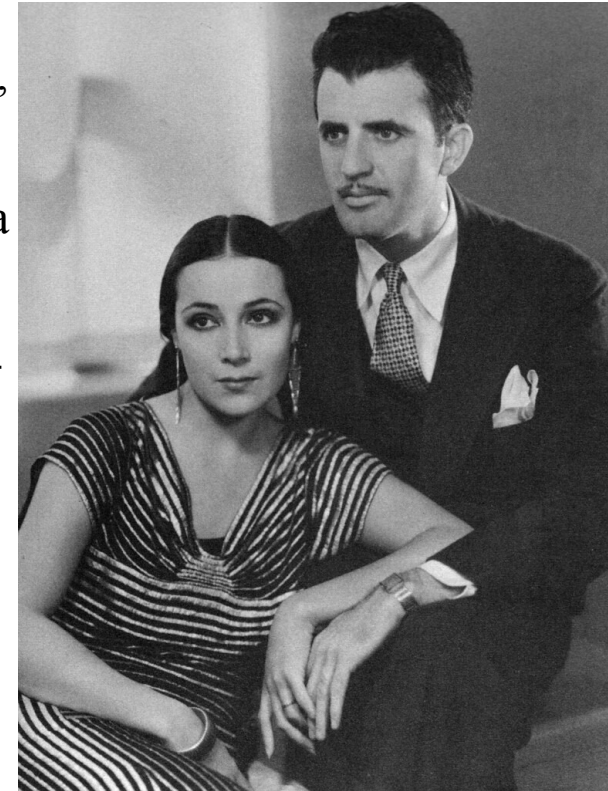

Klasické období: 30.roky a první polovina 40. let

- Hodně standardizované, žánrové produkce, vázané na konkrétní hvězdné typy nebo produkční cykly X diverzita v různých profilech jednotlivých majors studií a jejich vedoucích výpravy.
- Studio ve svém materiálním, řemeslném rozměru, ne jako podnikatelská činnost (dřevo, konstrukce, obklady, štuky...)
- Citlivější surovina a ostřejší obraz umožňuje detailní práci se zadním plánem
- Exotické lokace a výpravné spektakly na ústupu, naopak preference současných žánrů typu komedií, gansterek, muzikálů – velmi moderní stylizace, které těžily z městských prostorů a jejich různých variant
- cílem je „support and enhance“ – podpořit příběh a esteticky povznést jednotlivá prostředí a dekorace

Organizace práce uvnitř studií

- Vedoucí výpravy („Supervising art director“) dohlížel na celou fázi přípravy a realizace výpravy, tzn. schvaloval náskry, plány, technické rysy, modely a rozpočty a hlavně zadával konkrétní filmy jednotlivým scénografům („Unit art director“) >> výprava jako architektonické plánování a urbanismus
- **Cedric Gibbons** – vedoucí výpravy studia MGM v letech 1924 až 1956
- **Van Nest Polglase** – vedoucí výpravy studia RKO od roku 1933–1957.
- **Hans Dreier** – vedoucí výpravy studia Paramount 1923–1950
- **Anton Grot** – vedoucí výpravy studia Warner 1927–1948
- **Richard Day a Lyle Wheeler** – vedoucí výpravy studia Twentieth Century Fox (první v letech 1931–1946, druhý 1947–1962).

Za války a po ní

- Za války vzestup **filmu noir** >> levný žánr X žádné prosvětlené, optimistické art deco; naopak špinavé ulice velkoměsta, zaměnitelné detektivní kanceláře a hotelové pokoje
- po válce příklon k exteriérům (zahraniční vlivy, rozvoj turismu, nástup televize, nové formáty)
- Po roce 1948 (Paramountský výnos) postupné vyvazování autorů výpravy ze studiových struktur (na volné noze, balíčkový systém)
- Vincente Minelli + Preston Ames + Irene Sharaff
- Práce na prestižních projektech pouze pro ty osobnosti, které v předchozím období vystoupali uvnitř studiových struktur a měli tudíž dostatek zkušeností pro realizaci těchto projektů (Ken Adam, Boris Leven).

Obr

(1956, r. George Stevens, výprava Boris Leven)

- výprava umocňuje sociální a ekonomické tenze příběhu
- kombinace konkrétní topografie a kreativity
- Boris Leven rodák z Moskvy, studoval architekturu ve 30. letech. Roku 1948 se osamostatnil, častá spolupráce s Robertem Wisem (*West Side Story* a *Za zvuků hudby*).
- Na filmu *Obr* rozdělení kompetencí: režisér Stevens se soustředil na práci s herci (jejich řeč, vzezření a pohyb na scéně), Leven vytvořil fyzické a prostorové pozadí příběhu („sense of place“)
- Klíčovou lokací je ranč „Reata“: sídlo rodiny Benedictů, kde panuje dlouho potlačované napětí a spory
  - viktoriánský novogotický dům s horizontálními liniemi

